

ONDERTEKENING

Aan de Minister EZK

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Regio

[Redacted signature area]

Datum
13 januari 2022

Kenmerk
DGBI-DR / 21312244

Bhm: 21314022

[Redacted signature area]

Bijlage(n)
Kamerbrief

nota

Kamerbrief Steunkaart

[Redacted text block]

Aanleiding

De Europese Commissie heeft herziene richtsnoeren vastgesteld op basis waarvan Nederland haar regionale steunkaart aan kan wijzen voor de periode vanaf januari 2022-2027. Op 11 september jl. is toenmalig staatssecretaris Keijzer akkoord gegaan met de voorgestelde inzet. Op basis hiervan hebben we in overleg met de regio's een voorstel ontwikkeld en ter goedkeuring aan de Europese Commissie voorgelegd. Omdat de Commissie hiermee naar verwachting op korte termijn akkoord gaat, willen we de Kamer ook op korte termijn informeren over het steunkaartvoorstel.

Geadviseerd besluit

- U kunt bijgevoegde Kamerbrief ondertekenen;
- Deze beslisnota naar de Kamer zenden.

Kernpunten

- Op basis van de richtsnoeren voor regionale steunmaatregelen kunnen EU lidstaten onder voorwaarden (extra) staatssteun verlenen aan ondernemingen die zich in aangewezen (achterstands)regio's bevinden.
- De Europese Commissie zet in de richtsnoeren de criteria uiteen om te bepalen welke gebieden voor de steunkaart in aanmerking komen. We mogen gebieden aanwijzen in regio's met een BBP dat lager ligt dan het EU gemiddelde of in regio's met een werkloosheidspercentage dat 15% hoger ligt dan het Nederlandse gemiddelde. In deze regio's mogen we gebieden aanwijzen waarmee we maximaal 8,98% van het aantal inwoners van Nederland op de steunkaart plaatsen.
- Nieuw in de richtsnoeren is dat ook gebieden in zogenaamde Just Transition Fund (JTF) regio's op de steunkaart geplaatst mogen worden. Het Europese Just Transition Fund heeft als doel om steun te bieden aan regio's die economisch sterk afhankelijk zijn van inkomsten en werkgelegenheid van fossiele brandstoffen. Over de voor het JTF beoogde regio's is de Kamer op 8 december 2020 geïnformeerd.

Ontvangen BBR

- De inzet voor de steunkaart die in september door toenmalig staatssecretaris Keijzer is geaccordeerd, is als volgt:
 - Continuering van de steunkaart voor de regio's Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland, Achterhoek en Groot Rijnmond. In overleg met de regio hebben we de afbakening van enkele gebieden binnen deze regio's aangepast door woongebieden door bedrijven(terreinen) te vervangen. De steunkaart heeft immers betrekking op bedrijven.
 - Toevoeging van de Kop van Noord-Holland, omdat hier het BBP het laagste was van de regio's die (nog) niet op de steunkaart stonden.
 - Toevoeging van de JTF gebieden, omdat zij voor een grote transitie opgave staan. Het gaat hierbij naast Groningen en Groot Rijnmond (reeds opgenomen in steunkaart) om de regio's IJmond, Zeeuws-Vlaanderen, West-Brabant en Zuid-Limburg.
- Over de Nederlandse inzet voor de JTF regio's lopen nog onderhandelingen met de Commissie. De Commissie is nog niet akkoord met het Nederlandse voorstel en heeft gevraagd om nadere onderbouwing. Voor IJmond, Zeeuws-Vlaanderen, West-Brabant en Zuid-Limburg hebben we dus gebieden met een specifiek aantal inwoners gereserveerd zodat we ook in deze regio's gericht gebieden op de steunkaart kunnen plaatsen. Echter, formele notificatie richting de Commissie kan pas na overeenstemming met de Commissie over het JTF. Mochten we de gereserveerde bevolkingsruimte op de steunkaart uiteindelijk niet aan kunnen wenden voor de JTF gebieden dan wordt u daarover nader geïnformeerd.
- In bijgevoegde Kamerbrief informeert u de Kamer over het steunkaart voorstel en de verdeling van het aantal inwoners die we per regio op de steunkaart willen plaatsen.
- In de dialoog die de afgelopen maanden met de regio en de Commissie is gevoerd, is het gelukt binnen de in september politiek geaccordeerde inzet te blijven.

Toelichting

Hieronder lichten we toe welke Nederlandse Regio's kwalificeren op de drie steunkaart criteria: BBP per regio, Werkloosheid per regio en JTF. Vervolgens laten we u de oude steunkaart zien en schetsen we hoe we gekomen zijn tot de inzet voor de nieuwe Steunkaart.

Criterium: gebieden met een laag bbp

We mogen aangrenzende gebieden aanwijzen van ten minste 100 000 inwoners in Provincies of COROP regio's waar het bbp per hoofd van de bevolking lager is dan het gemiddelde van de EU. Met bbp per hoofd van de bevolking wordt bedoeld het bbp per hoofd gecorrigeerd voor koopkracht. Daarnaast moeten we voor de berekening gebruik maken van gegevens van Eurostat (het CBS van de EU) op basis van gemiddelden van de jaren 2016-2018. Op basis van deze berekeningen komen de volgende regio's in aanmerking.

Criterium bbp < 100 bbp EU

Provincie	COROP Regio	
	Oost-Groningen	68
Friesland		89
	Noord-Friesland	88
	Zuidwest-Friesland	79
	Zuidoost-Friesland	97
Drenthe		88
	Noord-Drenthe	86
	Zuidoost-Drenthe	86
	Zuidwest-Drenthe	94
	Achterhoek	92
Flevoland		97
	Flevoland	97
	Kop van Noord-Holland	86
	Agglomeratie Haarlem	92
	Zaanstreek	86
	Alkmaar en omgeving	96
	Oost-Zuid-Holland	99
	Overig Zeeland	99



In het bbp criterium tellen ook de aardgas opbrengsten mee waardoor delen van Groningen een hoog bbp hebben. Groningen voldoet hierdoor voor deze delen niet aan dit criterium.

Daarnaast voldoen Flevoland, de Zaanstreek en Haarlem wel aan het criterium van regio's met een laag bbp. Dit wordt mede veroorzaakt doordat veel van deze inwoners werken in Amsterdam en daar bijdragen aan het bbp. Tegelijkertijd zullen deze inwoners hun verdiende inkomen ook deels uitgeven in hun woonregio. Onze inschatting is dat deze regio's in de praktijk welvarender zijn dan deze cijfers suggereren.

Criterion: gebieden met een hoge werkloosheid

We mogen aangrenzende gebieden aanwijzen van ten minste 100.000 inwoners in Provincies of COROP regio's waar de werkloosheid meer dan 15% hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. Voor de werkloosheid moeten de berekeningen gebaseerd zijn op regionale gegevens die door CBSS worden bekendgemaakt, waarbij wordt gebruikgemaakt van het gemiddelde over de laatste drie jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn (op het tijdstip van de aanmelding van de regionale steunkaart). We hebben hiervoor de werkloosheidscijfers van 2018 - 2020 gebruikt. Op basis van deze berekeningen komen de volgende regio's in aanmerking.

Criterion werkloosheid > 115% van Nederland

Provincie	COROP Regio	
Groningen		127
	Oost-Groningen	115
	Overig Groningen	134
	Groot-Amsterdam	116
	Agglomeratie 's-Gravenhage	126
	Groot-Rijmond	125



Wanneer we kijken naar dit criterium valt op dat de grote steden in het westen een relatief hoge werkloosheid hebben. Voor Den Haag en Rotterdam is dit een structureel fenomeen. Voor Amsterdam hangt dit samen met de effecten van COVID die hier een grote impact hebben. De verwachting is dat deze effecten voor Amsterdam tijdelijk zijn. Daarnaast heeft Amsterdam een hoog bbp per inwoner dat met 250 volgens Eurostat, dus 2,5 keer boven het gemiddelde van Europa ligt.

In de provincie Groningen is de werkloosheid ook relatief hoog en daarom komt ook Groningen in aanmerking voor de Steunkaart.

Criterium: gebieden die voor een grote transitie staan, JTF

We mogen aangrenzende gebieden aanwijzen van ten minste 50.000 inwoners die een belangrijke structurele verandering ondergaan, of die zich in zware, relatieve achteruitgang bevinden, op voorwaarde dat die gebieden niet zijn gelegen in COROP gebieden of aangrenzende gebieden die voldoen aan de voorwaarden om te worden aangewezen als vooraf bepaalde gebieden of op grond van de eerdere criteria.

Gebieden die in aanmerking komen voor steun uit het fonds voor een rechtvaardige transitie volgens een door de Commissie goedgekeurd territoriaal plan voor een rechtvaardige transitie van een lidstaat hebben deze transitie aangetoond als onderdeel van het plan voor een rechtvaardige transitie. Het plan voor een rechtvaardige transitie is mogelijk niet per 1 januari 2022 goedgekeurd door de Commissie. Dit betekent dat het opnemen van JTF gebieden op de steunkaart dus onder voorbehoud van definitieve instemming van de Commissie is.

Uit navraag bij de Commissie blijkt dat als we nu bevolkingsruimte reserveren voor de JTF gebieden dat deze na vaststelling van het plan voor rechtvaardige transitie aan de steunkaart toegevoegd kunnen worden. We richten ons voor de JTF bieden op de volgende regio's die we ook richting de Tweede Kamer kenbaar hebben gemaakt:

Criterium JTF gebied	
Provincie	COROP Regio
Groningen	Oost-Groningen Delfzijl en omgeving Overig Groningen
	IJmond
	Groot-Rijnmond
	Zeeuws-Vlaanderen
	West Noord-Brabant
	Zuid-Limburg



Deze JTF gebieden zijn (mede) geselecteerd omdat zich hier de grote industrie clusters bevinden die voor een grote transitie staan. Via de JTF middelen van de EU en via ons programma verduurzaming industrie zal er de komende periode in deze regio's geïnvesteerd worden in de transitie van de industrie.

Steunkaart gebieden op huidige steunkaart 2014-2020

Op de oude steunkaart staan (delen van) de provincies Groningen, Drenthe, Friesland, Flevoland en de COROP regio's Groot- Rijnmond en de Achterhoek.



Voorstel nieuwe steunkaart 2022-2027

Voor de nieuwe steunkaart zouden we met het oog op draagvlak door willen gaan met de regio's op de oude steunkaart. Alle regio's die voor de steunkaart in de vorige periode kwalificeerden, doen dat ook voor de nieuwe steunkaart. In deze regio's zijn nu gebieden aangewezen met een deel van de Nederlandse bevolking die we in principe zouden willen continueren.

Omdat we de komende periode een groter gebied op de steunkaart mogen plaatsen namelijk niet 7,5% van de inwoners van Nederland maar 8,98% is er ruimte om meer regio's in Nederland op de kaart te plaatsen. Omdat we expliciet een aantal JTF gebieden benoemd hebben en hier de komende jaren fors geïnvesteerd zal worden, ligt het voor de hand om hier gebieden van minimaal 50.000 inwoners aan te wijzen. Het gaat dan om IJmond, Zeeuws-Vlaanderen, West Noord-Brabant en Zuid-Limburg. Voor Groningen en Groot-Rijnmond verandert er echter niets omdat deze zal op de steunkaart staan.



Voorstel

Provincie	COROP Regio	bbp<100	ww>115	JTF
Groningen			127	JTF
	Oost-Groningen	68	115	JTF
	Delfzijl en omgeving			JTF
	Overig Groningen		134	JTF
Friesland		89		
	Noord-Friesland	88		
	Zuidwest-Friesland	79		
	Zuidoost-Friesland	97		
Drenthe		88		
	Noord-Drenthe	86		
	Zuidoost-Drenthe	86		
	Zuidwest-Drenthe	94		
	Achterhoek	92		
Flevoland		97		
	Flevoland	97		
	IJmond			JTF
	Groot-Rijnmond		125	JTF
	Zeeuws-Vlaanderen			JTF
	West Noord-Brabant			JTF
	Zuid-Limburg			JTF
Optioneel				
	Kop van Noord-Holland	86		
	Agglomeratie 's-Gravenhage		126	

Na het akkoord op deze inzet hebben we regio's formeel benaderd over de steunkaart. Door zuinig met de toewijzing van bevolkingsaantallen per gebied om te gaan was het mogelijk om een aanvullende regio op de kaart te plaatsen. We hebben daarbij eerst naar de Kop van Noord-Holland gekeken in verband met het lage bbp in deze regio. Wanneer er nog meer ruimte geweest was, dan hadden we de regio Den Haag in beschouwing willen nemen in verband met de structureel hoge werkloosheid in deze regio. In het bovenstaande overzicht zijn beide regio's opgenomen als 'optioneel'.